

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

КАФЕДРА ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ
ФАКУЛЬТЕТУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ
ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**В. П. Тимофєєв, А. Д. Наточій,
Ю. М. Волков, Ю. М. Великий**

**ВИКОРИСТАННЯ ТРЕНАЖЕРА ДЛЯ ІМІТАЦІЇ
СТРІЛЬБИ З АВТОМОБІЛЯ НА ХОДУ ПІД ЧАС
ВИКЛАДАННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ**

Методичні рекомендації

Дніпро
2021

*Схвалено науково-методичною радою
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ, протокол № 2 від 26.10.2021*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Роман МИРОНЮК – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

Родіон ГАРМАШ – начальник тренінгового центру ГУНП в Дніпропетровській області, старший лейтенант поліції.

В 43 Використання тренажера для імітації стрільби з автомобіля на ходу під час викладання вогневої підготовки : метод. рекомендації / В. П. Тимофєєв, А. Д. Наточій, Ю. М. Волков, Ю. М. Великий. Дніпро : ДДУВС 2021. 32 с.

Розглянуто та розкрито питання практичного використання тренажера «Автомобіль» у підготовці поліцейських, набуття початкових навичок поведження та володіння пістолетом під час стрільби зі стоячого та рухомого автомобіля, варіанти стрільби та використання автомобіля як укриття під час зупинки транспортного засобу, прицілювання та заходи безпеки при поведженні з пістолетом.

Авторський колектив:

Володимир ТИМОФЄЄВ – старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки, майстер спорту України зі стрільби з бойової зброї.

Анатолій НАТОЧІЙ – старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки, майстер спорту СРСР з офіцерського багатоборства.

Юрій ВОЛКОВ – старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки, майстер спорту СРСР зі службового багатоборства.

Юрій ВЕЛИКИЙ – викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки, майстер спорту СРСР з плавання.

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Загальні положення	5
2. Будова Тренажера та його обслуговування	8
3. Підготовка Тренажера до роботи	9
4. Порядок проведення занять та відпрацювання вправ з використанням Тренажера	10
5. Порядок дій стрільця під час відпрацювання та виконання вправи з використанням Тренажера	14
6. Категорично заборонено під час руху автомобіля	16
7. Рекомендовані вправи згідно з КС-2019, які можна відпрацьовувати з Тренажером	16
Список використаних джерел	20
Додаток	21

Вступ

Аналіз оперативно-службової та службово-бойової діяльності підрозділів Національної поліції України дає підстави стверджувати про необхідність швидкої і правильної оцінки обстановки, що склалася, передбачати її динаміку і приймати рішення щодо застосування зброї в умовах дефіциту часу. Технічні засоби, які нині використовують у тирах, вже не відповідають вимогам ефективності підготовки поліцейського для виконання службових обов'язків. Підрозділи поліції вже оснащені більш технічними засобами для швидкого реагування під час екстреного виклику.

З метою набуття навичок ведення вогню в умовах, наближених до бойових, у низці країн (США, країни Європейського Союзу, Україна) були розроблені мультимедійні тира, в яких використовують найсильніші сторони ігрового і комп'ютерного обладнання, мультимедійних комп'ютерних ігор, врахований досвід базової підготовки щодо формування практичних умінь і навичок швидкісної та влучної стрільби по нерухомих і рухомих цілях, в обмежений час, з різних дистанцій та положень, які здійснюють під час навчання поліцейських на первинній професійній підготовці та в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання на заняттях в тирах з вогневої підготовки.

У зв'язку з цим особливої актуальності набирає практичне використання в освітньому процесі тренажера «Автомобіль», введення в дію якого забезпечить формування практичних навичок влучної стрільби.

1. Загальні положення

Методичні рекомендації визначають умови та порядок використання тренажера «Автомобіль» (далі – Тренажер) під час проведення навчально-тренувальних стрільб із здобувачами вищої освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (далі – ДДУВС).

Методичні рекомендації розроблено відповідно до вимог наказів Міністерства внутрішніх справ України від 26.04.2019 р. № 334 «Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських та Норм витрат боєприпасів, пострілів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб» (далі – КС-2019), від 01.02.2016 р. № 70 «Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 17.02.2016 р. за № 250/2838, що мають рекомендаційний характер для виконання вправ з використанням Тренажера.

Метою розроблення методичних рекомендацій є поліпшення методики проведення практичних занять з вогневої підготовки; впровадження в освітній процес новітніх інноваційних методів та засобів навчання; удосконалення у здобувачів вищої освіти навичок влучної стрільби та психологічної підготовки до застосування зброї з використанням техніки; надання допомоги науково-педагогічним працівникам у проведенні практичних занять з вогневої підготовки.

Тренажер розроблений для використання в приміщенні 50-метрового стрілецького тиру ДДУВС під час проведення занять з дисциплін «Вогнева підготовка» при виконанні практичних вправ зі стрільби № 25, 26 КС-2019 та «Тактико-спеціальної підготовки» для відпрацювання різноманітних алгоритмів та вдосконалення дій поліцейських з вогнепальною зброєю, які трапляються під час несення служби.

Завдяки розміщенню Тренажера в закритому приміщенні, виконання вправ зі стрільби дозволяє використовувати Тренажер протягом року, незважаючи на погодні умови, що є альтернативою під час використання поліцейського автомобіля на полігоні або стрільбищі.

Тренажер використовують на різних етапах навчання. За допомогою тренажера проводиться як первинне навчання, тобто відпрацювання навичок дій зі зброєю в обмеженому просторі автомобіля, так і навчання навичкам сприйняття й оцінки ситуації під час стрільби з статичного та динамічного положення.

На початковому етапі навчання за допомогою тренажера

відбувається ознайомлення з порядком посадки до автомобіля зі зброєю, розміщення зброї.

Тренажер дає змогу здобувачу (поліцейському) концентрувати увагу тільки на виконанні вправи, а не на дорожній ситуації, що є надзвичайно важливо для набуття навичок поведінки зі зброєю в салоні автомобіля. На більш пізніх етапах навчання за допомогою Тренажера стрілець концентрує увагу на виконанні вправ та виконанні пострілу з автомобіля.

Тренажер дає змогу вдосконалювати і психологічну підготовку стрільця до застосування вогнепальної зброї, напрацьовувати необхідне сприйняття і оцінку ситуації зі «свого місця» в автомобілі як учасника дорожнього руху. Економічний ефект навчання на Тренажері полягає не тільки в якісній підготовці поліцейського, але й в тому, що дозволяє знизити витрати внаслідок скорочення кількості викладачів за тієї самої кількості курсантів і створює можливість зменшення витрат на утримання навчальних автомобілів, економії палива, масел та інших матеріалів.

Є також можливість пристосування Тренажера для відпрацювання ведення вогню з-за укриття з використанням Тренажера курсантами. Застосування Тренажера дозволяє зменшити психологічне навантаження на курсанта (поліцейського) з подальшою адаптацією під час виконання службових обов'язків з використанням автомобіля в діяльності поліцейського.

В освітньому процесі Тренажер може використовуватися із проведенням практичних стрільб по стаціонарних цілях (мішенях), із використанням програмного забезпечення інтерактивного мультимедійного тир.

Навчання з використанням Тренажера стане в нагоді особисто для тих працівників поліції, які працюють або планують працювати в патрульній поліції.

В освітньому процесі Тренажер може використовуватися разом з програмним забезпеченням інтерактивного мультимедійного тир, що дозволяє модулювати різні ситуації оперативно-службової та службово-бойової діяльності з проектуванням мішеней, які відповідають КС-2019, ситуативних сценаріїв (як-от: звільнення заручників, стрільба по колесах автомобіля, що рухається, та багато інших). Отже, під час виконання пострілу стрілець стає учасником дії відеофільму, де сюжет розгортається в реальному часі і миттєво змінюється залежно від влучності кожного пострілу. Кількість можливих сюжетів і варіантів їх розвитку не обмежена. Використовуючи інтерактивний мультимедійний тир, стрільці навчаються веденню прицільної стрільби з автомобіля, що

рухається, а також стрільби по мішенях, які можуть бути в статичному або динамічному положенні. Мультимедійна проекція дає змогу змінювати кількість появ мішеней, час затримання мішені на екрані, швидкість і характер переміщення мішені, а також масштаб зображення мішені для імітації стрільби на дальність і імітації об'єктів, що віддаляються або наближаються. Точки появи мішеней і траєкторії їх переміщення можуть задаватися випадковим чином, що унеможливорює «звикання» стрільця і попереднє прицілювання в точку появи мішені. В кінці виконання вправи на екран виводиться таблиця з показниками влучень під час виконання вправи, час який витрачений на виконання вправи та штрафні бали. Крім того, робота мультимедійного тиру разом з Тренажером поліпшує працю викладача (інструктора): програмне забезпечення дає змогу завантажувати списки здобувачів по групах, автоматично фіксувати та оцінювати результати стрільб, архівувати цю інформацію для подальшої обробки.

Обладнання, яке необхідне для роботи мультимедійного тиру разом з Тренажером:

1. Офісний комп'ютер (із звичайними характеристиками).
2. Проекційний екран (від 200 см завширшки).
3. Проектор (від 2 700 лмн).
4. Камера з інфрачервоним фільтром.
5. Програмне забезпечення.

Використовуючи Тренажер, керівник стрільб може моделювати різні ситуації, за яких стрільці відпрацьовують практичне застосування ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію». Під час стрільби з автомобіля стрільці навчаються поводитися зі зброєю в обмеженому просторі, якою є кабіна автомобіля.

2. Будова Тренажера та його обслуговування

Тренажер у своєму складі має такі елементи:

– рухомий макет автомобіля на одне посадочне місце, в якому розміщується один стрілець. Макет автомобіля має стандартні розміри місця для сидіння стрільця, що дає змогу комфортно почувати себе в автомобілі під час посадки в нього, під час виконання вправи зі стрільби, під час руху та виходу з автомобіля.

Корпус автомобіля розміщений на рамі, яка має дві вісі з колесами від автомобіля ВАЗ, і через напрямні підшипники рама приєднана до металевого кута, який відіграє роль напрямної для прямого руху автомобіля. Завдяки направляючим підшипникам автомобіль рухається вперед та зворотному напрямку, не змінюючи напрямок руху;

– електропривод (електричний двигун, розрахований на живлення електричним струмом напругою 380 В і потужністю 1 500 Вт, з обертальною швидкістю 1 200 об./хв). Електричний двигун розміщений на підлозі і накритий дерев'яним коробом, який захищає від попадання сторонніх предметів на рухомий вал вісі електричного двигуна, через який проходить металевий трос. Електричний двигун розміщений на металевому каркасі на відстані від мішені (мультимедійного екрана) 37 м, що забезпечує можливість розігнати Тренажер і зупинити його за 5 м до мішені (мультимедійного екрана) та 0,1 м від підлоги для унеможливлення попадання на нього вологи, що може призвести до короткого замикання електричного ланцюга;

– напрямних полоззів та металевого троса: напрямні полоззя виготовлені з паралельних металевих кутів, довжиною 40 м кожний, між ними розміщені напрямні ролики, в пазах яких міститься металевий трос. До металевого троса приєднані напрямні підшипники. Електродвигун, обертаючи вал, через який проходить металевий трос, обертає трос, і завдяки цьому автомобіль рухається;

– блок управління рухом автомобіля: це електричний блок, який програмується. На блоці можливо виставляти прискорення, швидкість руху та гальмування, програмування повернення автомобіля у зворотному напрямку з різної відстані. Завдяки електронному блоку управління тренажер може повільно прискорюватися та гальмувати, а також рухатися у зворотному напрямку.

3. Підготовка Тренажера до роботи

Роботу Тренажера забезпечують: керівник стрільб, НПП та відповідальна особа, яка забезпечує керування рухом Тренажера.

Перед початком занять керівник стрільб оглядає Тренажер, а саме:

1. Перевіряє зовнішній стан коліс автомобіля та в якому стані привід Тренажера (металевий трос): на відсутність надривів чи пошкоджень на металевому тросі, що може призвести до зупинки Тренажера чи розриву троса під час руху.

2. Перевіряє справність дверей автомобіля (чи надійно зачиняються двері, щоб під час руху вони не відчинилися).

3. Перед вмиканням електроприладу необхідно візуально перевірити електрошнур на наявність механічних пошкоджень; увімкнути живлення електродвигуна та виконати пробне тестування (перевіряє рух автомобіля вперед та у зворотному напрямку).

4. Вмикає інтерактивний мультимедійний тир (перевіряє роботу мультимедійного тир, спрацьовування датчиків на постріли в екран) та вмикає ситуацію, яку планує використовувати під час виконання вправи відповідно до КС-2019. Перевіряє справність та роботу інтерактивного мультимедійного тир.

4. Порядок проведення занять та відпрацювання вправ з використанням Тренажера

Заходи безпеки під час поводження зі зброєю під час проведення навчально-тренувальних стрільб.

Відповідно до вимог Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю організацію і проведення з поліцейськими навчально-тренувальних стрільб здійснюють відповідно до вимог нормативно-правових актів Міністерства внутрішніх справ України та організаційно-розпорядчих актів Національної поліції України.

Безпека під час стрільб забезпечується їх чіткою організацією, безумовним виконанням заходів безпеки та суворим дотриманням дисципліни.

Керівник стрільб (інструктор з особистої безпеки) перед кожним практичним заняттям з використанням зброї перевіряє рівень знань поліцейськими матеріальної частини зброї, правил та порядку її застосування і використання, заходів безпеки під час поводження з нею.

Поліцейських, які не засвоїли правила та порядок застосування і використання зброї, заходи безпеки під час поводження з нею, до проведення стрільб не допускають.

Перед початком проведення стрільб ретельно оглядають територію тирю. В разі потреби призначають показувачів мішеней. Керівник стрільб обов'язково перевіряє їхні знання щодо обов'язків та заходів безпеки. Після чого старшого наряду оточення та показувачів мішеней розводять по місцях виконання обов'язків і перевіряють зв'язок з ними.

Під час виконання вправ зі стрільби, які передбачають поворот, розворот, перекид, стрибки до моменту відкриття вогню, зброя повинна бути на запобіжнику.

У разі пересування під час виконання вправ зі стрільби, у паузах між пострілами (у необмежений час) зброя повинна бути спрямована в бік мішеней, а вказівний палець бути на спусковій скобі чи затворі.

Дозвіл на відкриття вогню дає виключно керівник стрільб. Вести вогонь у тирі дозволяється тільки після команди «Вогонь!» («Старт!»). Стрільба зупиняється за командою «Відбій!» («Стоп!» або «Стій! Припинити вогонь!»). У період від команди «Відбій!» до команди «Вогонь!» будь-кому забороняється перебувати на рубежі відкриття вогню, підходити та торкатися зброї і боєприпасів, що там знаходяться.

Під час проведення навчально-тренувальних стрільб використовують протишумові навушники та захисні окуляри.

Ведення вогню повинно бути терміново припинено кожним, хто стріляє, самотійно або за командою керівника стрільб у разі:

1) появи людей, машин, тварин у зоні ведення вогню, літальних апаратів, що низько літають над районом проведення стрільб;

2) підняття білого прапора (у темну пору доби – увімкнення світла ліхтаря білого кольору) на командному пункті чи бліндажі (укритті), подачі сигналу ракети білого кольору;

3) виникнення пожежі під час стрільби;

4) втрати орієнтира під час проведення стрільб в темну пору доби.

Під час виконання вправи зі стрільби категорично заборонено:

1) заряджати зброю бойовими чи холостими патронами без команди керівника стрільб;

2) виймати зброю з кобури (чохла) без дозволу керівника стрільб;

3) спрямовувати зброю (незалежно від того, заряджена вона чи ні) у бік людей та місця, де вони можуть перебувати;

4) відкривати вогонь без команди керівника стрільб, у небезпечних напрямках, з несправної зброї та коли піднято білий прапор (увімкнено світло ліхтаря білого кольору) на командному пункті;

5) надягати, поправляти та знімати протишумові навушники і захисні окуляри зі зброєю в руках, а також після команди «Вогонь!» («Старт!»);

б) залишати зброю (боєприпаси) на рубежі відкриття вогню та передавати іншим особам без дозволу керівника стрільб.

Основні правила дотримання заходів безпеки під час поводження зі зброєю:

1) безпека під час стрільби забезпечується точним виконанням вимог, що встановлені Інструкцією із заходів безпеки при поводженні зі зброєю, а також правильною організацією практичних стрільб та дисциплінованістю їх учасників;

2) кожен поліцейський повинен знати та точно виконувати встановлені Інструкцією із заходів безпеки при поводженні зі зброєю заходи безпеки під час поводження зі зброєю та боєприпасами.

До відпрацювання практичних вправ за допомогою Тренажера допускаються здобувачі вищої освіти старших курсів, які виконали всі попередні вправи відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Вогнева підготовка», знають і чітко виконують заходи безпеки під час поводження зі зброєю, добре знають матеріальну частину зброї, з якої буде виконуватися вправа, пройшли цільовий інструктаж. Цільовий інструктаж завершується перевіркою рівня знань, а саме: усним опитуванням знання матеріальної частини зброї, правил та порядку її застосування і використання, заходів безпеки під час

поводження з нею, основ, правил і прийомів стрільби, а також перевіркою набутих навичок безпечного поведження зі зброєю. Рівень знань перевіряє особа, яка проводила інструктаж.

Під час проведення стрільб усі їх учасники безпосередньо підпорядковуються керівникові стрільб та своєчасно виконують його команди.

Успішне відпрацювання Курсу забезпечується:

- неухильним дотриманням здобувачами вищої освіти заходів безпеки під час поведження зі зброєю, порядку її застосування та використання, досконалим знанням матеріальної частини зброї, а також умілим практичним виконанням вправ зі стрільби і нормативів вогневої підготовки;

- фаховою підготовкою осіб, які проводять стрільби;

- неухильним дотриманням особами, які беруть участь у стрільбах, умов та порядку виконання вправ зі стрільби і нормативів вогневої підготовки, передбачених КС-2019;

- наявністю відповідної навчально-методичної і матеріально-технічної бази та своєчасністю їх підготовки;

- застосуванням особами, які проводять стрільби та заняття з вогневої підготовки, рекомендацій керівників стрільб та осіб, які проводять заняття з вогневої підготовки.

Категорично заборонено:

- допускати до виконання вправ зі стрільби здобувачів вищої освіти, які не засвоїли або порушують заходи безпеки під час поведження зі зброєю, порядку і правил її застосування та використання;

- виконувати у складі чергової зміни вправи зі стрільби, під час виконання яких здійснюється стрільба в русі (поворот, розворот, перекидання, стрибки) або вправи з обмеженою видимістю цілі (мішені). Такі вправи виконуються виключно одним стрільцем в окремій галереї. Виняток становлять усі вправи третьої категорії та групові вправи другої категорії;

- виконувати вправи зі стрільби з використанням патронів зі сталевим осердям у тирах закритого типу;

- під час проходження поліцейськими первинної професійної підготовки виконувати вправи третьої категорії;

- виконувати вправи зі стрільби без захисних окулярів.

Перед початком виконання вправи зі стрільби керівник стрільб на вихідному рубежі перевіряє готовність зміни (стрільця) до її виконання, після чого дає роздавачеві боєприпасів команду видати зміні (стрільцю)

боєприпаси.

Відповідно до вимог п. 2 Розділу 3 КС-2019 стрілок повинен виконувати встановлені Правила поведження зі зброєю під час проведення стрільб, а саме:

1) під час тримання вогнепальної зброї вказівний палець сильної руки постійно повинен бути на спусковій скобі, рамці пістолета або вздовж затвора;

2) перед відкриттям вогню стрілець повинен діяти відповідно до чітко визначеного алгоритму: візуально перевірити мішень, яку необхідно вразити, винести зброю на лінію прицілювання, голосом подати команду: «Ціль!», забрати палець зі спускової скоби, рамки пістолета або затвора та, натискаючи на спусковий гачок, здійснити постріл (постріли);

3) перед поміщенням пістолета до кобури (розвантажувального жилета) курок необхідно зняти з бойового зводу;

4) усі дії, пов'язані з усуненням затримок під час стрільби та із заміною магазинів, стрілок повинен здійснювати після візуальної перевірки зброї з одночасним контролем цілі (мішені);

5) магазини в кишені для запасного магазину кобури, підсумка, розвантажувального жилета повинні бути в положенні «подавач донизу», виступом кришки магазину до центру стрільця по фронту.

Візуальну перевірку зброї стрілець здійснює після враження цілі (мішені). Її треба виконувати шляхом повороту зброї проти часової стрілки навколо осі каналу ствола, вікном для екстракції гільз угору.

На початку проведення занять керівник стрільб зобов'язаний:

– візуально перевірити зброю, відповідність мішеневого обладнання умовам вправ, що виконуються;

– призначити роздавача боєприпасів, особу відповідальну за керування рухом Тренажера, показника мішеней (у разі потреби);

– поставити завдання роздавачеві боєприпасів і наглядачу;

– провести зі стрільцями цільовий інструктаж та перевірити їх готовність до стрільби (у тому числі знання ними заходів безпеки під час поведження зі зброєю, умов та порядку виконання вправ зі стрільби).

Перед виконанням вправ зі стрільби з автомобіля керівник стрільб наголошує порядок та послідовність виконання вправи, звертає особисту увагу стрільців на дотримання заходів безпеки під час заряджання зброї та виконання пострілів з бокового вікна автомобіля, який стоїть, або під час руху. На початковому етапі рекомендовано вести вогонь по нерухомих цілях, які проєктуються на екран інтерактивного мультимедійного тирю або встановлюються стаціонарно

на щиті, з бокового вікна дверей автомобіля, що стоїть, на відстані 7–15 м до мішеней. Керівник стрільб особисто показує послідовність всіх дій під час виконання вправи (від положення пістолета в кобурі перед початком посадки в автомобіль, посадка в автомобіль, заряджання пістолета, виконання пострілу з бокового вікна дверей автомобіля).

5. Порядок дій стрільця під час відпрацювання та виконання вправи з використанням Тренажера

За командою керівника стрільб стрілець займає місце на передньому пасажирському сидінні автомобіля. Перед посадкою в автомобіль потрібно розмістити кобуру зі зброєю так, щоб під час посадки на сидіння автомобіля кобура зі зброєю була з лівого чи правого боку для зручності стрільця.

За командою керівника стрільб: «Заряджай!» стрілець приймає положення для стрільби, приводить зброю в готовність та, зайнявши відповідне вихідне положення, доповідає: «Готовий!».

Для заряджання пістолета необхідно:

а) дістати зброю з кобури та направити ствол зброї в бік мішеней

(лобового скла);

б) не змінюючи положення пістолета, вимкнути запобіжник, дослати патрон до патронника, ввімкнути запобіжник;

в) направляючи ствол зброї в бік мішеней (лобового скла), доповісти про готовність.

Керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: «Вперед!», стрілець виносить зброю через бокове вікно, вимикає запобіжник (якщо стрільбу виконують з пістолета Макарова, то для запобігання поломки вузького пера бойової пружини після вимкнення запобіжника вільною рукою стрілець ставить курок на бойовий звід) та виконує по два постріли в кожен мішень (ростова фігура мішень № 4-а). Після закінчення виконання вправи стрілець доповідає керівнику стрільб про закінчення стрільби. Після огляду зброї керівником стрільб та виконання відповідних дій з нею, відповідно до КС-2019, стрілець кладе зброю до кобури. Перевіривши, що зброя в кобурі, керівник стрільб подає команду про вихід з автомобіля.

Після відпрацювання цієї вправи з використанням Тренажера декілька разів і якщо керівник стрільб впевнений, що стрілець (стрільці) виконує впевнено цю вправу, дозволяється переходити до

більш складного виконання вправи з використанням Тренажера, до відпрацювання та виконання вправ згідно з КС-2019 № 25, 26.

Під час відпрацювання та виконання вправ № 25, 26 до виконання вправ керівник залучає другого викладача, який відповідає за рух автомобіля. Під час руху автомобіля керівник стрільб повинен перебувати з правого боку автомобіля на рівні середньої стійки автомобіля для контролю за діями стрільця під час приготування до стрільби та ведення вогню з вікна автомобіля. Викладач, який відповідає за управління рухом автомобіля, перед початком виконання вправ на блоці управління виставляє швидкість руху автомобіля та відстань, на яку буде рухатись автомобіль. За командою керівника стрільб «Вперед» викладач, який керує рухом автомобіля, вмикає блок управління, слідує за рухом автомобіля та всіма командами керівника стрільб. Почувши команду від керівника стрільб «Стоп», викладач повинен негайно зупинити рух автомобіля (вимкнути блок управління).

6. Категорично заборонено під час руху автомобіля:

- перебувати попереду руху автомобіля;
- переступати або наступати на напрямні полоззя, в яких розміщено тяговий металевий трос;
- перебувати будь-кому ближче як 2 м до напрямних полоззів протягом всього руху автомобіля.

7. Рекомендовані вправи згідно з КС-2019, які можна відпрацьовувати з Тренажером

Вправа двадцять п'ята КС-2019

Умови виконання вправи:

- 1) ціль – макет автомобіля з визначеними зонами враження (мішень № 6 або № 6-а) та ростова фігура (мішень № 4-а), що встановлені на поверхні землі по фронту лінії мішеней на відстані 15 м одна від одної, нерухомі;
- 2) відстань до цілі: 7–15 м від лінії руху автомобіля;
- 3) кількість патронів: 4 шт.;
- 4) час на виконання вправи: необмежений;
- 5) швидкість руху автомобіля: визначається керівником стрільб;
- 6) вихідне положення: «позиція очікування» (на передньому пасажирському сидінні автомобіля, який стоїть на відстані 20 м від першої мішені, скло опущене, в автомобілі перебувають також водій та на

задньому сидінні – керівник стрільб;

7) положення для стрільби: сидячи на сидінні.

Оцінювання:

відмінно	– 4 влучення (по два влучення в кожну мішень);
добре	– 3 влучення (за умови, що уражені всі мішені);
задовільно	– 2 влучення (за умови, що уражені всі мішені);
незадовільно	– у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання вправи:

1) за командою керівника стрільб стрілець займає місце на передньому пасажирському сидінні автомобіля;

2) за командою керівника стрільб: «Заряджай!» стрілець приймає положення для стрільби, приводить зброю в готовність та, зайнявши відповідне вихідне положення, доповідає: «Готовий!»;

3) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: «Вперед!», за якою автомобіль починає рух, а стрілець виносить зброю через бокове вікно та виконує по два постріли в кожну мішень.

Вправа двадцять шоста КС-2019

Умови виконання вправи:

1) ціль:

в умовах тиру: три грудних фігури з колами (мішень № 2) або поясні фігури із зонами (мішень № 3-б), що встановлені не вище 125 см від нижнього краю мішені до поверхні землі та розміщені по фронту лінії мішеней на відстані 100–200 см одна від одної, нерухомі;

в умовах стрільбища: три металевих поппери (мішень № 6-б або № 6-в), що встановлені на поверхні землі та розміщені по фронту лінії мішеней на відстані 100–200 см одна від одної, нерухомі;

2) відстань до цілі: 15 м та 10 м;

3) кількість патронів:

в умовах тиру – 6 шт.;

в умовах стрільбища – 3 шт.;

4) час на виконання вправи: 20 с;

5) вихідне положення: «зброя в кобурі»;

6) положення для стрільби: сидячи на сидінні;

7) автомобіль або макет, що його імітує, розміщений на рубежі відкриття вогню (15 м до цілі), скло опущене;

8) укриття: макет фрагмента будівлі, що розміщений на рубежі відкриття вогню (10 м до цілі).

Оцінювання за умови, що час на виконання справи не було перевищено та вражені всі мішені:

Мішень № 2

відмінно – 6 влучень;
добре – 4 влучення (за умови, що уражені всі мішені);
задовільно – 3 влучення (за умови, що уражені всі мішені);
незадовільно – у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання справи.

Мішень № 3-б

відмінно – 6 влучень в зону А та (або) зону С;
добре – 4 влучення в зону А та (або) зону С;

задовільно – 3 влучення в зону А та (або) зону С;
незадовільно– у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Мішень № 6-б або 6-в

відмінно – 3 влучення (за умови, що уражені всі мішені);
добре – 2 влучення (за умови, що уражені дві мішені);
задовільно – 1 влучення;
незадовільно – у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Порядок виконання вправи:

1) по команді керівника стрільб стрілець займає місце на передньому пасажирському сидінні автомобіля чи сидінні, що його замінює;

2) по команді керівника стрільб: «Приготуватися!» стрілець займає відповідне положення для стрільби та доповідає: «Готовий!»;

3) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду: «Старт!» або «Вогонь!» (вмикає хронометр), по якій стрілець приводить зброю в готовність, через бокове вікно автомобіля (макет, що його імітує) виносить її на лінію прицілювання та

виконує по два (одному) постріли в мішені, що розташовані праворуч та ліворуч;

4) після цього стрілець виходить з автомобіля, переміщується за укриття (10 м до цілі), не змінюючи при цьому напрямку ствола зброї, та робить ще два (один) постріли з лівого і (або) правого боку укриття в мішень, що розташована посередині;

5) після закінчення часу, відведеного на виконання вправи, керівник стрільб подає команду: «Час!» (вимикає хронометр).

Список використаних джерел

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

2. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

3. Положення про курс стрільб для поліцейських та норм витрат боєприпасів, пострілів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб : затв. наказом МВС України від 26.04.2019 р. № 334.

4. Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю : наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70.

5. Про затвердження Положення з організації службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 р. № 50.

6. Жбанчик А. В. Вогнева підготовка : навч.-метод. посіб. Дніпро : ДДУВС, 2017. 149 с. URL: <http://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/581>

7. Навчання поліцейських на початковому етапі вогневої підготовки : метод. рекомендації / кол. авт.; за заг. ред. Поливанюка В. Д. Дніпро : ДДУВС, 2019. 52 с. URL: <http://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/3753>

ІНСТРУКЦІЯ ІЗ ЗАХОДІВ БЕЗПЕКИ ПРИ ПОВОДЖЕННІ ЗІ ЗБРОЄЮ

(наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70)

Витяг

РОЗДІЛ І Загальні положення

1. Ця Інструкція визначає систему заходів, спрямованих на забезпечення особистої безпеки поліцейських, запобігання загибелі, пораненням і травмуванню їх та інших осіб під час поводження з вогнепальною зброєю, ручним протитанковим і підствольним гранатометами, реактивною протитанковою і бойовою ручною гранатами (далі – зброя).

2. Вимоги цієї Інструкції поширюються на всіх без винятку поліцейських центрального органу управління поліції, його територіальних (у тому числі міжрегіональних) органів в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, районах, містах, районах у містах (далі – орган поліції), державних установ (далі – установа), навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських (далі – заклад).

3. Забезпечення особистої безпеки поліцейськими при поводженні зі зброєю є складовою частиною службової діяльності органів (закладів, установ) поліції і здійснюється під час:

1) вивчення матеріальної частини зброї, навчання правил та порядку її застосування і використання, заходів безпеки при поводженні зі зброєю і влучній стрільбі в закладах (установах) та за місцем служби в системі службової підготовки;

2) закріплення за поліцейськими вогнепальної зброї;

3) отримання і здачі зброї в черговій частині органу (закладу, установи) поліції;

4) виконання службових обов'язків поліцейськими з протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку;

5) проведення навчально-тренувальних стрільб;

6) постійного зберігання та носіння вогнепальної зброї і боєприпасів поліцейськими;

7) чищення зброї;

8) вилучення зброї та боєприпасів;

9) перевірок наявності та організації зберігання зброї і боєприпасів.

4. Основні правила дотримання заходів безпеки при поводженні зі

зброєю:

1) безпека при стрільбі (метанні гранат) забезпечується точним виконанням вимог, що встановлені цією Інструкцією, а також правильною організацією практичних стрільб та дисциплінованістю їх учасників;

2) кожен поліцейський повинен знати та точно виконувати встановлені цією Інструкцією заходи безпеки при поводженні зі зброєю та боеприпасами.

5. Вогнепальна зброя закріплюється за поліцейським, який склав Присягу на вірність Українському народові, завершив навчання у закладі (установі) та/або пройшов первинну професійну підготовку і направлений для подальшого проходження служби, а також склав заліки із знання матеріальної частини зброї, порядку і правил її застосування, заходів безпеки при поводженні з нею, виконав норматив з вогневої підготовки та вправу зі стрільби.

6. Поліцейський, за яким закріплена вогнепальна зброя, зобов'язаний:

1) знати та точно виконувати вимоги, встановлені цією Інструкцією;

2) забезпечити зберігання зброї і підтримувати її у справному та змащеному стані;

3) отримавши вогнепальну зброю та боеприпаси, діяти відповідно до вимог, передбачених розділами III, IV цієї Інструкції;

4) під час виконання службових обов'язків, проведення практичних стрільб постійно контролювати наявність отриманої зброї (боеприпасів) та не допускати випадіння її або витягування з кобури (спеціального спорядження) іншими особами;

5) здати зброю і боеприпаси до чергової частини органу (закладу, установи) поліції негайно після виконання службових обов'язків. У разі неможливості своєчасного прибуття до органу (закладу, установи) поліції повідомити про це безпосереднього керівника і далі діяти за його наказом.

7. Перевірка в поліцейських рівня знань із заходів безпеки при поводженні зі зброєю відображається у внутрішній документації органу (закладу, установи) поліції та проводиться, зокрема:

1) перед призначенням на вищу посаду, закріпленням вогнепальної зброї;

2) під час інструктажів поліцейських перед заступанням на службу, виконанням службових обов'язків з протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку;

3) під час перевірки несення служби поліцейськими органів (закладів, установ) поліції;

4) перед проведенням практичних стрільб;

5) не рідше двох разів на рік комісією, яка призначається наказом керівника органу (закладу, установи) поліції. Результати перевірки знань поліцейських оформляються протоколом засідання комісії з перевірки рівня знань із заходів безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю (додаток 1);

б) під час проведення підсумкової перевірки рівня службової підготовленості поліцейських за результатами навчального року, комплексних інспектувань, контрольних та цільових перевірок органу (закладу, установи) поліції.

8. Працівник підрозділу кадрового забезпечення органу (закладу, установи) поліції заповнює картку-застереження і передає її уповноваженому працівнику чергової частини органу (закладу, установи) поліції (далі – оперативний черговий), якщо поліцейський:

1) показав рівень знань із заходів безпеки при поводженні зі зброєю, порядку і правил її застосування і використання нижче ніж «добре»;

2) показав рівень знань матеріальної частини зброї нижче ніж «задовільно»;

3) не виконав норматив з вогневої підготовки або вправу зі стрільби.

Протягом тижня з цим поліцейським проводяться додаткові заняття з вогневої підготовки і повторна перевірка рівня знань (складання заліку).

Після позитивного складання заліку картка-застереження з чергової частини вилучається.

9. Організація занять і перевірка рівня знань у поліцейських заходів безпеки при поводженні зі зброєю покладаються на керівника органу (закладу, установи) поліції.

10. Категорично забороняється:

1) виймати зброю (боєприпаси) з кобури (спеціального спорядження, підсумка) без потреби;

КАРТКА-ЗАСТЕРЕЖЕННЯ
З _____ 20__ року
до _____ 20__ року
не видавати зброю та спецзброю
(посада, спеціальне звання, прізвище,
ініціали)
У зв'язку з _____
_____
(вказати підставу)
_____
(підпис працівника кадрового
забезпечення)

2) тримати палець на спусковому гачку без необхідності;

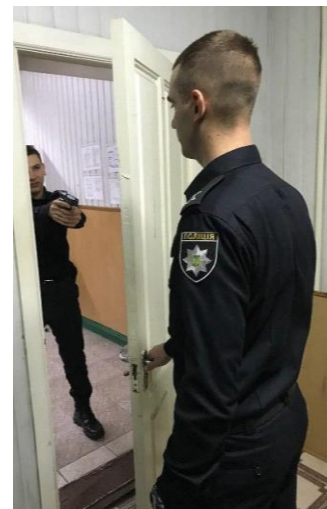

3) знімати запобіжник з положення «запобігання» в усіх випадках, не пов'язаних зі стрільбою;

4) закривати або затикати сторонніми предметами канал ствола, що при пострілі може призвести до його роздуття чи розриву;

5) безпідставно спрямовувати ствол зброї у бік людей, транспорту, будинків, інших будівель та споруд. За необхідності зброя спрямовується на поверхню, яка в змозі прийняти кулю, наприклад: на землю, стовбур дерева, кулеуловлювач або вгору під кутом 45–60 градусів;

6) залишати зброю без нагляду, а також передавати її іншим особам;

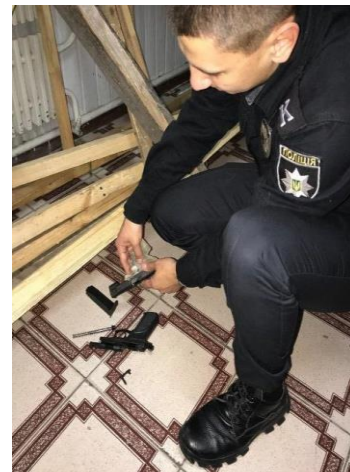

7) користуватися без необхідності чужою зброєю та/або зброєю, навички поводження з якою відсутні;

8) проводити чищення зброї у невідведених для цього місцях, змащувати її бензином та іншими легкозаймистими речовинами, а також абразивними матеріалами, допускати наявність відкритого полум'я під час її чищення;

9) при поводженні з боєприпасами допускати їх пошкодження, забруднення тощо.

11. Особа, яка допустила порушення заходів безпеки при поводженні зі зброєю, відповідає в установленому законодавством порядку.

РОЗДІЛ II

Інструктаж з питань дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю

1. Види інструктажів з питань дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю:

- 1) первинний інструктаж;
- 2) цільовий інструктаж.

2. Первинний інструктаж проводиться з поліцейськими, які:

- 1) щойно призначені на посаду до органу (закладу, установи) поліції;
- 2) зараховані на курси первинної професійної підготовки;
- 3) зараховані на навчання до закладу (установи) або прибули до органу (закладу, установи) поліції для проходження стажування (практики).

3. Згідно з орієнтовним переліком питань первинного інструктажу, передбаченим додатком 3 до цієї Інструкції, такий інструктаж проводять:

- 1) керівник (заступник керівника, уповноважена особа від керівництва) органу (закладу, установи) поліції;
- 2) працівник підрозділу професійного навчання, інструктор з особистої безпеки, викладач профільної кафедри (циклу).

4. Цільовий інструктаж проводиться з поліцейськими перед:

- 1) виконанням службових завдань, пов'язаних із можливим застосуванням або використанням зброї;
- 2) проведенням спеціальних операцій;
- 3) проведенням практичних стрільб;
- 4) проведенням командно-штабних навчань;
- 5) відрядженням з вогнепальною зброєю.

(Працівнику підрозділу, який виїздить у відрядження, зброя й боєприпаси видаються на підставі його рапорту з резолюцією керівника підрозділу та підпису працівника в розділі «А» частини першої книги форми № 5).

Найменування, номери виданої зброї й кількість боєприпасів записуються в посвідчення про відрядження, що засвідчується підписом керівника підрозділу й відбитком гербової печатки.

Відряджені працівники при відсутності можливості надійного збереження табельної вогнепальної зброї й боєприпасів за місцем тимчасового проживання (а учасники змагань – обов'язково) здають зброю до чергової частини найближчого органу внутрішніх справ на тимчасове зберігання, про що робиться відповідний запис у розділі «Б» частини першої книги форми № 5.)

5. Цільовий інструктаж проводять:

- 1) особи, передбачені пунктом 3 цього розділу;
- 2) керівник стрільб;
- 3) керівник спеціальної операції;
- 4) керівник командно-штабних навчань.

Місце проведення цільового інструктажу визначається особою, яка його проводить, виходячи з конкретного завдання.

Цільовий інструктаж завершується перевіркою рівня знань, а саме: усним опитуванням знання матеріальної частини зброї, правил та порядку її застосування і використання, заходів безпеки при поводженні з нею, основ, правил і прийомів стрільби, а також перевіркою набутих навичок безпечного поводження зі зброєю. Рівень знань перевіряє особа, яка проводила інструктаж.

6. Запис про проведення первинного (цільового) інструктажу робить особа, яка його проводила, у журналі реєстрації інструктажів з питань дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю (додаток 4) (далі – журнал).

Журнал має бути прошнурований, пронумерований, скріплений печаткою, зареєстрований у відповідному підрозділі та зберігатися в черговій частині органу (закладу, установи) поліції.

Розділ III

Порядок дій та заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю і боєприпасами під час їх отримання та здачі до чергової частини

1. Порядок отримання вогнепальної зброї і боєприпасів.

Про необхідність отримання поліцейськими зброї та боєприпасів керівник (заступник керівника, уповноважена особа від керівництва) органу

(закладу, установи) поліції повідомляє оперативного чергового про необхідність їх видачі.

З дозволу оперативного чергового під контролем керівника (заступника керівника, уповноваженої особи від керівництва) органу (закладу, установи) поліції поліцейські по одному заходять до спеціально обладнаної кімнати чергової частини для отримання зброї і боєприпасів.

(Працівник віддає картку-замісник оперативному черговому, а замість неї отримує вогнепальну зброю, боєприпаси та ставить підпис у книзі форми № 5).

КАРТКА-ЗАМІСНИК № <u>23</u>	
Видана <u>лейтенанту міліції Таранову В.Г.</u>	
у тому, що від нього прийнято на збереження	
<u>9 мм пістолет Форт-12 № Г – 1208 -2001 р</u>	
Патронів до нього <u>24</u> шт., магазинів <u>2</u> шт.	
Особистий підпис _____	
Командир (начальник) _____	
М.П.	«___» _____ 20__ р.

Отримавши вогнепальну зброю і боєприпаси, поліцейський здійснює їх огляд та зобов'язаний:

1) спрямувати ствол зброї в напрямку кулеуловлювача, при цьому вказівний палець повинен знаходитися на спусковій скобі;

2) перевірити наявність патрона в патроннику (зняти зброю із запобіжника, відвести затвор (затворну раму з газовим поршнем) у заднє положення, поставити його на затворну затримку (утримувати затворну раму з газовим поршнем у задньому положенні) та оглянути патронник);

3) переконавшись у відсутності патрона у патроннику повернути затвор у переднє положення (відпустити затворну раму з газовим поршнем);

4) здійснити спуск курка з бойового взводу в напрямку кулеуловлювача;

5) ввімкнути запобіжник;

6) перевірити кількість та стан отриманих патронів та самостійно спорядити ними магазини;

7) помістити запасний магазин (магазини) до кишені кобури (спеціального спорядження, підсумка для магазинів, розвантажувального жилета);

8) приєднати пістолет до пістолетного ремінця та помістити до кобури (спеціального спорядження), після чого, не виймаючи його, вставити основний магазин в основу рукоятки (приєднати основний магазин до ствольної коробки та помістити автомат у положення «на ремінь» «на груди», «за спину», «на плече»).

При огляді зброї необхідно перевірити:

1) відповідність номерів на затворі, запобіжнику та магазинах номеру на рамці пістолета (відповідність номерів на ствольній коробці, затворній рамі з газовим поршнем номеру на кришці ствольної коробки автомата);

2) відсутність на металевих частинах зброї нальоту, іржі, бруду, подряпин, тріщин;

3) справність частин зброї;

4) стан утримання магазина в основі рукоятки (ствольної коробки);

5) чистоту каналу ствола.

У разі виявлення несправностей зброї їх необхідно терміново усунути. Якщо в органі (закладі, установі) поліції вони не можуть бути усунені, зброя направляється до ремонтної майстерні. На час ремонту зброї за поліцейським закріплюється інша (резервна) зброя.

При огляді патронів необхідно перевірити:

1) відсутність на гільзах іржі й зеленого нальоту, особливо на капсулі, ум'ятин, подряпин, що перешкоджають входженню патрона до патронника;

2) чи не витягується куля з гільзи рукою, чи не виступає капсуль вище поверхні дна гільзи. Патрони з такими дефектами повинні бути відібрані і здані до чергової частини органу (закладу, установи) поліції;

3) відсутність навчальних патронів серед бойових.

Якщо патрони забруднені, вкриті незначним зеленим нальотом або іржею, їх необхідно витерти сухою чистою ганчіркою.

2. Порядок здачі вогнепальної зброї і боєприпасів.

Вогнепальна зброя і боєприпаси після виконання службових обов'язків або в разі відсутності потреби негайно здаються на зберігання до чергової частини органу (закладу, установи) поліції.

Про необхідність здачі зброї та боєприпасів поліцейськими керівник (заступник керівника, уповноважена особа від керівництва) органу (закладу, установи) поліції повідомляє оперативного чергового, який їх приймає.

З дозволу оперативного чергового під контролем керівника (заступника керівника, уповноваженої особи від керівництва) органу (закладу, установи) поліції поліцейські по одному заходять до спеціально обладнаної кімнати чергової частини для здачі зброї та боєприпасів, проводять розряджання зброї і здають її та боєприпаси оперативному черговому.

Розряджання зброї проводиться біля кулеуловлювача, при цьому ствол зброї повинен бути спрямований в його напрямку.

При розряджанні зброї необхідно:

1) не виймаючи пістолет з кобури, витягти магазини з основи рукоятки і з кишені кобури (не змінюючи положення автомата, від'єднати основний магазин та вийняти з підсумка запасний);

2) самостійно вийняти патрони з магазинів, перевірити їх кількість та стан;

3) від'єднати пістолет від пістолетного ремінця та дістати його з кобури (спеціального спорядження) (зняти автомат з положення «на ремні», «на грудях», «на плечі»);

4) перевірити наявність патрона в патроннику (вимкнути запобіжник, відвести затвор (затворну раму з газовим поршнем) у заднє положення, поставити його на затворну затримку (утримувати затворну раму з газовим поршнем у задньому положенні) та оглянути патронник);

5) переконавшись у відсутності патрона в патроннику, повернути затвор у переднє положення (відпустити затворну раму з газовим поршнем);

6) здійснити спуск курка з бойового взводу в напрямку кулеуловлювача;

7) ввімкнути запобіжник.

При прийманні від поліцейського вогнепальної зброї і боєприпасів оперативний черговий звіряє їх номери і кількість, візуально перевіряє їх стан (змащення), розкладає по встановлених для зберігання шафах та місцях і повертає картку-замісник.

Про факти втрати (затримки із здачею) вогнепальної зброї і боєприпасів поліцейськими оперативний черговий доповідає в установленому порядку керівнику (заступнику керівника, уповноваженій особі від керівництва) органу (закладу, установи) поліції і далі діє за його вказівкою відповідно до законодавства.

РОЗДІЛ IV. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю під час несення служби

1. Вогнепальна зброя та боєприпаси до неї видаються поліцейському під його особисту відповідальність, який зобов'язаний берегти і підтримувати в належному стані передану йому в користування вогнепальну зброю (боєприпаси) та обачливо поводитися з нею (ними) відповідно до вимог цієї Інструкції.

2. Керівник (заступник керівника, уповноважена особа від керівництва) органу (закладу, установи) поліції під час проведення інструктажу наряду, що заступає на службу, в обов'язковому порядку перевіряє знання поліцейськими матеріальної частини виданої їм зброї, правил та порядку її застосування і використання, заходів безпеки при поводженні з нею, а під час перевірок несення служби поліцейськими перевіряє наявність у них зброї (боєприпасів) та дотримання правил її носіння.

3. В однострої необхідно пістолет носити в кобурі з пістолетним ремінцем на надійно застебнутому поясному ремені, при цьому кобура повинна знаходитися спереду, з лівого або правого боку; автомат носити на автоматному ремені в положенні «на плечі», «на грудях», «на ремні», «за спиною».

4. У цивільному одязі зброю необхідно носити на спеціальному спорядженні з дотриманням заходів запобігання її випаданню або витягуванню іншими особами.

5. Під час несення служби поліцейським слід постійно контролювати наявність отриманої зброї, а саме:

1) перед застосуванням заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, подоланням перешкод, якщо пістолет був оголений, необхідно увімкнути на ньому запобіжник, покласти в кобуру (спеціального спорядження) та вжити заходів, які б унеможливили його втрату;

2) після застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, подолання перешкод, падіння, виходу з місця значного скупчення людей, міського та іншого транспорту слід негайно перевірити наявність зброї, а також стан кобури (спеціального спорядження, автоматного ремня).

6. Під час несення служби категорично забороняється:

1) проводити розбирання зброї;

2) вимикати запобіжник, досилати патрон до патронника, якщо в застосуванні чи використанні зброї немає необхідності. Недбале або необережне поводження зі зброєю, особливо якщо патрон знаходиться в патроннику, може призвести до випадкового пострілу;

3) від'єднувати магазин від зброї та виймати з нього патрони.

РОЗДІЛ V. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю під час проведення навчально-тренувальних стрільб

1. Організація і проведення з поліцейськими навчально-тренувальних стрільб здійснюються відповідно до вимог нормативно-правових актів Міністерства внутрішніх справ України та організаційно-розпорядчих актів Національної поліції України.

2. Безпека при проведенні стрільб забезпечується їх чіткою організацією, безумовним виконанням заходів безпеки та високим станом дисципліни.

3. Керівник стрільб (інструктор з особистої безпеки) перед кожним практичним заняттям з використанням зброї перевіряє рівень знань поліцейськими матеріальної частини зброї, правил та порядку її застосування і використання, заходів безпеки при поводженні з нею. Поліцейські, які не засвоїли правил та порядку застосування і використання зброї, заходів безпеки при поводженні з нею, до проведення стрільб не допускаються.

4. Перед початком стрільб ретельно оглядається територія стрільбища (тиру). У разі проведення стрільб на стрільбищі виставляється наглядач, наряд оточення та призначається старший наряду оточення. За необхідності призначаються показувачі мішеней, в яких керівник стрільб обов'язково перевіряє знання заходів безпеки та їх обов'язків, після чого старший наряду оточення та показувачі мішеней розводяться по місцях виконання обов'язків і перевіряється зв'язок з ними.

5. При виконанні вправ зі стрільби, які передбачають поворот, розворот, перекид, стрибки до моменту відкриття вогню, зброя повинна знаходитися на запобіжнику.

6. При пересуванні під час виконання вправ зі стрільби, у паузах між пострілами (у необмежений час) зброя повинна бути спрямована в сторону мішеней, а вказівний палець знаходитися на спусковій скобі чи затворі (затворній рамі з газовим поршнем).

7. Дозвіл на відкриття вогню дає виключно керівник стрільб. Вести вогонь у тирі (на стрільбищі) дозволяється тільки після команди «Вогонь!» («Старт!»). Стрільба зупиняється за командою «Відбій!» («Стоп!» або «Стій! Припинити вогонь!»). У період від команди «Відбій!» до команди «Вогонь!» будь-кому забороняється перебувати на рубежі відкриття вогню, підходити та торкатися зброї і боєприпасів, що там знаходяться.

8. Стрільба з ручного протитанкового та підствольного гранатометів, а також виконання вправ з бойовою ручною гранатою проводяться виключно на стрільбищі (полігоні).

9. Під час проведення навчально-тренувальних стрільб використовуються протишумові навушники та захисні окуляри.

10. Ведення вогню повинно бути терміново припинено кожним стріляючим самостійно або за командою керівника стрільб у випадках:

1) появи людей, машин, тварин у зоні ведення вогню, низьколітаючих літальних апаратів над районом проведення стрільб;

2) підняття білого прапора (у темну пору доби – увімкнення світла ліхтаря білого кольору) на командному пункті чи бліндажі (укритті), подачі сигналу ракети білого кольору;

3) виникнення пожежі під час стрільби;

4) втрати орієнтира під час проведення стрільб в темну пору доби.

11. Під час виконання вправи зі стрільби категорично забороняється:

1) заряджати зброю бойовими чи холостими патронами без команди керівника стрільб;

2) виймати зброю з кобури (чохла) без дозволу керівника стрільб;

3) спрямовувати зброю (незалежно від того, заряджена вона чи ні) у бік людей та місця, де вони можуть перебувати;

4) відкривати вогонь без команди керівника стрільб, у небезпечних напрямках, з несправної зброї та коли піднято білий прапор (увімкнено світло ліхтаря білого кольору) на командному пункті;

5) одягати, поправляти та знімати протишумові навушники і захисні окуляри зі зброєю в руках, а також після команди «Вогонь!» («Старт!»);

6) залишати зброю (боєприпаси) на рубежі відкриття вогню та передавати іншим особам без дозволу керівника стрільб.

Навчальне видання

**Тимофєєв Володимр Павлович
Наточій Анатолій Дмитрович
Волков Юрій Михайлович
Великий Юрій Миколайович**

**ВИКОРИСТАННЯ ТРЕНАЖЕРА ДЛЯ ІМІТАЦІЇ
СТРІЛЬБИ З АВТОМОБІЛЯ НА ХОДУ ПІД ЧАС
ВИКЛАДАННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ**

Методичні рекомендації

Редактор, оригінал-макет, дизайн – *А.В. Самотуга*
Редактор *О.М. Врублевська*

Підп. до друку 20.12.2021 р. Формат 60x84/16. Гарнітура – Times.
Друк трафаретний (RISO), цифровий. Папір офісний. Ум.-друк. арк. 2,00. Тираж 50 прим.

Надруковано у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ
49000, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26, rvv_vonr@dduvs.in.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6054 від 28.02.2018